

EUROMAN

Det eneste originale magasin til mænd

MARTS 2008

MANDEN, DER RYSTEDÉ VERDEN

Muhammed-
krisen blev
Flemming Roses
skæbne

SORT MAGI, HOKUSPOKUS OG ONDSKAB

Voodoo ifølge
Jørgen Leth

RIVALER MED 300 KM/T

Guide til årets
Formel 1-sæson

LUFTKASTELLER OG SELVMÅL

Ny Alliances
storhed og fald

PLUS

- > Mountainbikes
- > Gadgets til dit køkken
- > Dufte til mænd
- > IWC-ure

ER DU FORÅRSKLAR?

- > Cool jakker
- > Masser af farver
- > Solbriller

NIKOLAJ COSTER-WALDAUS
AMERIKANSKE TV-EVENTYR

EN DANSKER I NEW YORK

>>> HÅRDT ARBEJDE,
MASSER AF RYGTER - OG
MASKE DET ENDELIGE
GENNEMBRUD?

www.euroman.dk

Nr. 189 • 28.02 > 27.03 • Pris 59,50 kr.

+ NICK CAVE • MASERATI GRANTURISMO • SAMSUNG G800 • STINE STENGADE • IKONET FRED PERRY • KAN DU STAVE?
'NO COUNTRY FOR OLD MEN' OG CORMAC MCCARTHY • L.O.C. • FILMGURUEN ROBERT MCKEE • PLAYBOY-PIGER OG SEX

Natklubben Bo-18 i Beirut-forstaden Quarantina.

med sin far (der selv er en af Libanons bedst kendte modernistiske arkitekter) og resten af familien under borgerkrigen. Han studerede arkitektur i USA og vendte efter freden i 1990 tilbage til Libanon med et ambitiøst projekt. 'Evolving Scars', som det hed, gik på at undersøge, hvordan man kan hele arrene efter borgerkrigen og bruge dens erfaringer i arkitekturen.

Og derfra skete der ingenting. Trods interesse og store visioner turde ingen binde an med den form for arkitektur. Krigen var overstået, og Beirut skulle genskabes som det 'Mellemøstens Paris', man kendte fra før

Taget på natklubben kan åbnes, når festen er på sit højeste.

KRIGS- ARKITEKTEN

Den libanesiske arkitekt **Bernard Khoury** nægter at glemme borgerkrigen. Han tegner huse, banker og natklubber, som vækker minder om landets voldsomme fortid. **Tobias Havmand** mødte den kontroversielle arkitekt, der byggede et diskotek oven på en massegrav.

Lige siden borgerkrigen i Libanon opførte i 1990, har Beirut gennemgået et voldsomt byggeboom, som med stor grundighed har slettet alle spor fra fortiden. Fantomhuse i glas og stål skyder op alle vegne, og i den indre by står kun betonhotellet Holiday Inn tilbage som et dystert, gennemhullet minde om 15 års blodige år med gadekampe.

Men ikke alle folk i Libanons byggeindustri ønsker at glemme. Arkitekten Bernard Khoury genbruger ligefrem borgerkrigen i sine huse og det på en måde, som deler vandene mellem tilhængere og modstandere af hans direkte byggestil.

Hans første og nok mest kendte bygning er natklubben Bo-18, som han opførte på gerningsstedet for en af borgerkrigens værste massakrer, da kristne militsfolk brød ind i en palæstinensisk fangelejr og slagtede mænd, kvinder og børn i 1975. Godt 25 år senere blev Khoury hyret til opgaven med at opføre en natklub på stedet,

der havde ligget øde hen som et ubehageligt minde om en borgerkrig med forfærdelige overgreb. Khoury indrettede natklubben som et hul i jorden. En stålplade åbner ind mellem op til nattehimmelen, mens bilerne rundt om holder parkeret og lyser ned på de festende gæster. Symbolet på en grav er svært at overse.

Natklubben blev en kæmpe succes ligesom dens senere efterfølger, Le Centrale. Den er placeret ved Beiruts gamle krigsmark, den grønne linje, og består af en eksklusiv bar og restaurant i en krigsarret gammel bygning. Huset har bevaret det rå stålskelet rundt om og har en metaltube på toppen, som indeholder baren. Når stål-væggene glider til side, kan gæsterne se ud over den gamle krigsskueplads med genopførte bygninger, gamle ruiner og nye plakater af den seneste myrdede libanesiske politiker i den endeløse cirkel af vold, som Libanon endnu ikke har fundet ud af.

Der, hvor unge libanesere går i byen, lå tidligere en palæstinensisk flygtningelejr.

Khourys pointe er, at krigen ikke må glemmes. Hverken politisk, kulturelt eller arkitektonisk. Og specielt ikke på et tidspunkt som nu, hvor Libanon i over et år har været faretruende tæt på en borgerkrig, og hvor politiske attentater med jævne mellemrum truer med at få åben krig til at bryde ud.

"Krig er et faktum i Libanon akkurat som i mange andre lande, og det må arkitekturen afspejle. Jeg er imod, at man steriliserer krigen og gemmer den væk. Det er en ekstremt farlig attitude ikke at forholde sig til den arv, vi nu engang bærer rundt på," siger Bernard Khoury i sit kontor et stenkast fra natklubben Bo-18. Hans kontor er et studie i sig selv med et kæmpe rødt gulv i en gammel lagerhal og en Porsche nonchalant parkeret i et hjørne.

Ligesom mange andre libanesere flygtede Bernard Khoury sammen

krigen. Turister fra Golfen og Europa skulle lokkes til, og midlet var at slette erindringen om krigen. Genopbygningen blev i store træk lagt over i hænderne på det private selskab Solidere, styret af den senere premierminister Rafiq Hariri, og her var der ikke stor vilje til at binde an med en ung arkitekt, der ønskede at konfrontere den ikke så fjerne fortid.

"Specielt lige efter borgerkrigen i starten af 90'erne var der et naivt genopbygningsboom. Arkitekter så enten historien som noget fredfyldt romantisk, hvor alting skulle være lige så rosenrødt som før konflikten, eller også skulle det være den her sterile amerikansk-inspirerede 'corporate-arkitektur'. Det var enten-eller, og det blev udtrykt med genopbygnings-selskabets motto: 'En by med dybe rødder på vej mod fremtiden.' Så

snart man begyndte at tale om nutiden eller den nære fortid, blev de ubehageligt tilpas," siger Bernard Khoury og piller lidt uroligt ved en kæmpe utændt cigar på bordet foran sig.

Han fik hul igennem, da en barnsven hyrede ham til at lave natklubben Bo-18, der med det samme gjorde Bernard Khoury berømt og førte til en række andre opgaver, først for underholdningsbranchen og siden til boligbyggerier, banker, hoteller og indkøbscentre. På trods af anerken-

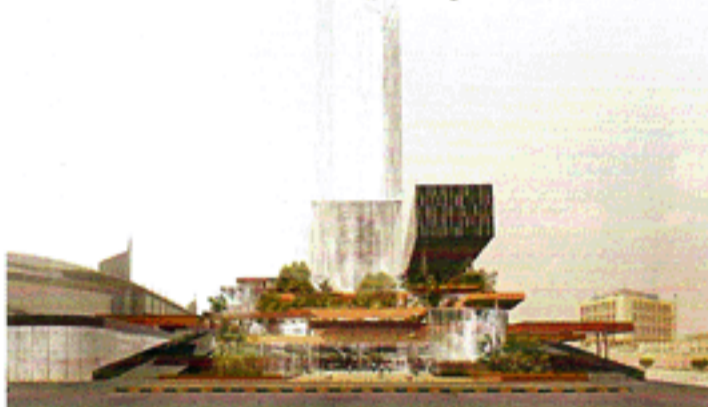
"Vi er gået igennem 15 års komplet fornægtelse, ikke bare i arkitektur, men inden for alle dele af samfundet. Vi er ved at gentage præcis de fejl, der bragte Libanon til en borgerkrig," siger han.

Bernard Khoury har optrådt i interview med adskillige internationale aviser og magasiner, herunder New York Times, hvor han portrætteres som en slags hedonistisk ung arkitektur-rebel. Et billede, som han ikke mener er helt sandfærdigt.

fejre. Det bringer mig stor glæde at se liv komme ud af det hul. Men jeg har jo også lavet mange ting siden dengang, som går i en anden retning."

Mens der stadig er langt mellem de store officielle opgaver i Libanon, har Khourys tegnestue været involveret i flere projekter i Europa og ikke mindst i Den Arabiske Golf, hvor det ene tårn efter det andet skyder mod himlen i byer og stater som Dubai, Abu Dhabi, Kuwait og Saudi-Arabien. Et afsindigt byggeboom, som Bernard Khoury har

Andalus – et kombineret indkøbscenter og hotel i Kuwait.

Martyrpladsen med Khourys forslag til en genopførelse af en gammel biograf. Projektet blev aldrig til noget.

Nybyggeri i hjertet af Beirut med beboelsesejendommen IB3 til højre i billedet.

IB3-byggeriet efterligner det knopskydende Gemmayzeh-kvarter.

delsen har han stadig svært ved at få foden indenfor ved den mere officielle del af genopførelsen af Beiruts gamle bymidte. Hans forslag til at genopbygge ruinen af en gammel biograf på Martyrernes Plads – borgerkrigens geografiske centrum – blev ganske symbolsk ikke til noget. Solidere-ejendomsselskabet droppede planen og solgte i stedet pladsen, så der kan opføres et moderne indkøbscenter. Det er den slags projekter, der har skabt en dyb modvilje mod Solidere hos Khoury og mange andre:

"Krig er et faktum i Libanon, og det må arkitekturen afspejle," siger Bernard Khoury.

Den bastante BLC-bank i Chtaura tæt på den syriske grænse.

"Jeg kan godt blive lidt træt af at blive fremstillet som den her unge rebelske arkitekt, der danser på gravene om natten. For mig er historien nu. Det handler ikke om massakren på Quarantina i 1975. Det gælder om at fejre de fremskridt, vi trods alt har gjort, og fejre den livsglæde, der findes i Beirut i dag. Klokkeren fem hver eneste nat er Bo-18 fyldt, og det er da noget at

det blandet med at deltage i.

"Det er først og fremmest virksomheder fra USA, som sidder på det meste byggeri. Det er overfladisk, sterilt og gyseligt, burlesk – og det ikke engang på en interessant måde," siger Khoury, der har gang i flere kæmpe projekter, men også har måttet opgive, fordi opgaverne var for udfordrende:

"Jeg var bitter over det på et tidspunkt. Jeg har set utrolige muligheder blive spildt, og det sker stadig. Men vi prøver, og vi har fået en fod indenfor. Jeg vil helst ikke lave det, folk forventer. Så mister man gejsten. Vi har sagt nej til flere projekter, fordi vi ikke ville gå på kompromis," siger han, tænker sig om et øjeblik og smiler:

"Men det betyder også, at der ikke er nogen bygninger, jeg har fået opført, jeg har fortrudt. Det er vigtigere for mig."

EN MAND OG HANS HUSE

Euroman bad Bernard Khoury kommentere fem af sine bygninger:

1 Bo-18 – En natklub i Beirut-forstaden Quarantina, opført på stedet, hvor der tidligere lå en palæstinensisk flygtningelejr, som blev udryddet i en af borgerkrigens første massakrer i 1975: "Det giver mig stadig utrolig glæde at se liv komme op af det hul kl. 5 om morgenen, når folk er til fest. Min første bygning. Jeg designede den på seks meget intense måneder. Det var den første bygning efter borgerkrigen, som rent faktisk forholdt sig til krigen."

2 IB3 – Beboelsesejendom ved Martyrpladsen, over for Le Centrale-baren:

"Normalt er lejligheder indrettet metodisk efter, hvor faldstammer, elektricitet etc. løber i bygningen, men her lod vi de enkelte købere selv bestemme, hvordan lejlighederne skulle indrettes, og tilpasse hele ejendommen efter det bagefter. Ideen var at efterligne det omgivende Gemmayzeh-kvarter, hvor bygningerne er udviklet organisk igennem forskellige perioder og stilarter afhængigt af de familier, der boede i dem."

3 BLC-BANK – Bankprototype i Chtaura nær den syriske grænse:

"Selve byen, som banken ligger i, er ingenting. Det er et sted, hvor syrerne tager over grænsen for at gemme deres penge. Banken blev bestilt, før Libanon bred med Syrien, og er derfor kontroversiel. Banken er bygget i en overprænties stil, som afspejler dens placering og betydning: Den gemmer penge."

4 ANDALUS – Indkøbscenter og hotel i Kuwait:

"Et *mall* har en ekstremt vigtig social funktion i Kuwait. Enten er man derhjemme, eller også er man i indkøbscentret. Alligevel er den slags centre ikke blevet udnyttet særlig godt arkitektonisk. Da jeg første gang så stedet, hvor det skulle opføres, var alt beige. Der var intet, jorden og horisonten gik ud i ét, derfor måtte vi skabe et lokalmiljø ved hjælp af centret."

5 BCD05 – Restaurering og nyopførelse af en gammel biograf på Martyrpladsen. Stedet dannede frontlinje mellem krigens parter under borgerkrigen 1975-90. Projektet blev ikke gennemført:

"Jeg fik opgaven med at restaurere biografen og lavede en nænsom, moderne rekonstruktion. Men efter mordet på Rafiq Hariri steg grundværdien, og ejendomsselskabet Solidere ombestemte sig og solgte stedet til en amerikansk fond, der river bygningen ned og opfører et indkøbscenter i stedet."